

KOMENTARZ

Zaprzysiężenie pierwszego trójpartyjnego rządu w Austrii

Łukasz Ogrodnik

3 marca br. został zaprzysiężony pierwszy w historii Austrii rząd stworzony przez trzy partie. W jego skład weszły konserwatywna Austriacka Partia Ludowa (ÖVP), Socjaldemokratyczna Partia Austrii (SPÖ) oraz Nowa Austria i Forum Liberalne (NEOS). Powołanie gabinetu kanclerza Christiana Stockera kończy żmudny i rekordowo długi (trwający 155 dni) proces szukania większości parlamentarnej niezbędnej do utworzenia rządu.

Dlaczego tworzenie rządu trwało tak długo?

Rozkład sił w Radzie Narodowej [po wrześniowych wyborach](#) utrudnił tworzenie rządu ze stabilną większością. Najwięcej miejsc uzyskała po raz pierwszy skrajnie prawicowa Wolnościowa Partia Austrii (FPÖ), jednak wobec braku woli pozostałych partii na podjęcie z nią rozmów koalicyjnych prezydent Alexander van der Bellen powierzył misję tworzenia rządu liderowi chadeków Karlowi Nehammerowi. Toczony przez ÖVP negocjacje z SPÖ i NEOS nie powiodły się ze względu na spory personalne i programowe (głównie dotyczące kwestii fiskalnych). Wobec fiaska rozmów w styczniu br. zadanie utworzenia rządu otrzymał lider zwycięskiej FPÖ Herbert Kickl. Jego negocjacje z ÖVP przerwał podział tek, gdyż ÖVP nie zgodziła się na objęcie przez FPÖ ministerstwa spraw wewnętrznych. Ewentualność przedterminowych wyborów parlamentarnych i coraz silniejsze notowania skrajnej prawicy (wzrost z 28,8% poparcia w wyborach do 35% w lutym br.) zmobilizowały tymczasem liderów chadecji, socjaldemokracji i liberałów do wznowienia rozmów. Dzięki uzgodnieniu większości spraw programowych w pierwszej rundzie negocjacji, ich druga tura zakończyła się szybkim powołaniem rządu.

Kim jest nowy kanclerz Austrii?

Stanowisko szefa rządu jest dla Stockera – z wykształcenia prawnika – pierwszą posadą rządową. Parlamentarzystą został dopiero w 2019 r., wcześniej pełnił funkcje samorządowe w Wiener Neustadt. Stocker został kanclerzem w wyniku zmian personalnych w szefostwie ÖVP. Jako sekretarz generalny partii zastąpił Nehammera na stanowisku jej przewodniczącego po fiasku rozmów koalicyjnych w styczniu br. Następnie przewodził delegacji partyjnej w rozmowach z FPÖ, a po ich niepowodzeniu – z SPÖ i NEOS. W komunikacji ze społeczeństwem Stocker w szczególności opowiada się za restrykcyjną polityką migracyjną i lepszą integracją imigrantów w austriackim społeczeństwie.

Jakie cele stawia sobie nowy gabinet?

Rząd chadecko-socjaldemokratyczno-liberalny zapowiada koncentrację na polityce migracyjnej i bezpieczeństwa. Głosi przy tym potrzebę zwalczania nielegalnej imigracji i zawieszenie programu łączenia rodzin azylantów. Choć Austria nie jest w NATO, którego członkowie zobowiązali się do przeznaczania 2% PKB na obronność, Stocker deklaruje osiągnięcie tego celu w najbliższych latach (czyli podwojenie wydatków w tym zakresie). Oznaczałoby to jeszcze większe

KOMENTARZ PISM

trudności w zapowiadanym ograniczaniu deficytu budżetowego, dodatkowo komplikowane trwającą od dwóch lat recesją. Wyzwaniem dla kanclerza będzie także zapewnienie efektywności rządu, do czego konieczne będzie pogodzenie stanowisk trzech odmiennych programowo partii, głównie w kwestiach gospodarczych. Dlatego szczególnie istotna dla działań rządu będzie współpraca ministerstwa finansów (przypadło ono SPÖ) z pozostałymi resortami.

Co rządy koalicji trzech partii oznaczają w polityce wschodniej?

Fiasko sformułowania rządu przez FPÖ – najbardziej sprzyjającą Rosji partię w parlamencie Austrii – oddaliło perspektywę zacieśnienia stosunków austriacko-rosyjskich. Nominacja przewodniczącej NEOS Beate Meinl-Reisinger na stanowisko ministra spraw zagranicznych oznacza zwiększenie wysiłków wspierających Ukrainę. Partia ta łączy bowiem sytuację Ukrainy z bezpieczeństwem Austrii i najdobitniej spośród zasiadających w parlamencie optuje za udzielaniem jej pomocy. Wpływ Meinl-Reisinger na kształtowanie polityki zagranicznej może być dodatkowo wzmocniony przez brak doświadczenia kanclerza Stockera w sprawach międzynarodowych. Ze względu na [status neutralności](#) Austria nadal będzie skupiała się na humanitarnym wymiarze pomocy. Nowy rząd deklaruje kontynuację poparcia dla przystąpienia Ukrainy (oraz Mołdawii i Gruzji) do UE, a także utworzenie stanowiska koordynatora ds. powojennej odbudowy tego państwa.

Postuluje wysiłki na rzecz „trwałego i sprawiedliwego” pokoju, wykluczające negocjacje z pominięciem Ukrainy.

Jak będą kształtować się pozostałe elementy polityki zagranicznej?

Koalicja trzech partii oznacza w dużej mierze kontynuację polityki zagranicznej. Nowy rząd wskazuje na znaczenie UE we wzmacnianiu krajowego bezpieczeństwa. Dlatego należy spodziewać się dalszego zaangażowania Austrii we współpracę strukturalną w dziedzinie obronności (PESCO), w Europejski Instrument na rzecz Pokoju, a także w działania na rzecz autonomii strategicznej. W kontekście bezpieczeństwa postrzegane jest też utrzymanie bliskich stosunków z Izraelem czy dalsze zaangażowaniem w [proces berliński](#) oraz prace grupy Przyjaciół Bałkanów Zachodnich (Austria inicjowała ją w 2023 r. w celu wspierania wysiłków akcesyjnych państw tego regionu). Gabinet Stockera podkreśla znaczenie stosunków transatlantyckich, szczególnie ich gospodarczego wymiaru. Dlatego krytycznie postrzega zapowiedzi administracji Donalda Trumpa dotyczące ceł na towary z UE. Program rządu na lata 2025–2029 uwzględnia kontynuację konsultacji w ramach formatów regionalnych ([Centralnej Piątki](#), [Trójkąta Sławkowskiego](#)) oraz na szczytach państw niemieckojęzycznych. Austria tradycyjnie będzie podkreślać rolę organizacji, których Wiedeń jest siedzibą – OBWE i ONZ. Okazją do tego będzie m.in. kandydowanie na członka Rady Bezpieczeństwa ONZ na lata 2027–2028.